

alienationes rite sanarentur. Sic, v. g., pro Belgio (ad quod jam extendebatur Concordatum an. 1801) habetur etiam Breve *Epistolam* Gregorii XVI, 16 sept. 1835, ubi primum illud Concordatum seu conventio ampliatur *ad alia quælibet ex occupatis ut supra bonis, quæ sive post conventionem illam alienata a gubernio sint, sive adhuc apud gubernium ipsum remaneant*. Quæ ampliatio ideo forte necessaria fuit, eo quod non pauca ex illis bonis quæ in Belgio erant reposita, occupata fuissent post conventionem. Pro Regno utriusque Siciliae habetur Conventio, *In supremo* 7 mart. 1819; et sic de ceteris. Quoad Sardiniam tandem Ditionem habemus pro Nicæensi Comitatu et Ducatu Sabaudia tunc Gallia unitis Concordatum 1801; pro Pedemontio et Genuensi Ducatu Breve *Datis ad nos* 20 dec. 1816; tandem pro toto Sardinia Regno Bulla *Gravissimæ* Leonis XII, 14 maii 1828.

f. Ex hisce omnibus plura deducuntur: — 1. supradictæ sanationes non complectuntur bona quæ non fuerunt a gubernio tunc occupata; sed ejus manus effugerunt, quia vel apud privatos, v. g., eorum bonorum conductores, remanserunt; vel a privatis eorum tantum vi usurpata fuerunt. Non ea certe condonavit Pontifex; et ideo vel pro illis recurrendum ad S. Sedem, vel tribuenda Ecclesiae cum suis fructibus; — 2. prædictæ condonationes non complectuntur neque bona quæ fuerunt a gubernio occupata post initas Conventiones cum S. Sede, ut patet; neque bona, quæ in initis Conventionibus expresse gubernium promisit tradere Ecclesiae, si postea tradita non fuerint; cum hoc ideo cognita sint esse de Ecclesiae jure; — 3. supra inita Concordata respiciunt bona, quorum alienatio tunc consummata fuerat, adeo ut omnium Ecclesiae bonorum uti confraternitatum, monasteriorum, beneficiorum, legatorum, etc., quæ tempore publica perturbationis a Gubernio sacrilege usurpata sunt, et invalide alienata (ad quascumque tandem manus ea Ecclesiastica bona devenerint), summi Pontifices de plenitudine potestatis venditionem confirmaverint etiam pro foro interno ad bonum pacis ac fidelium tranquillitatem; modo tamen illorum acquisitio facta sit juxta leges tunc vigentes. Quod vero pertinet ad onera ipsis bonis adnexa, utrum teneantur acquirentes ad ea adimplenda, distinguendum est; nam hæc onera triplicis generis. Vel respiciunt onera spiritualia, v. g. foundationes Missarum, eleemosynarum elargitiones: et quoad hæc bonorum possessores ex S. Pœnitentia tantum sunt hortandi. Vel respiciunt onera temporalia erga Ecclesiam, v. g., census alicui ecclesiae vel religiosae communitati debitas: et quoad hæc, Pontifex bona condonando censetur etiam condonasse talia onera, quæ erant veluti illorum pars aut saltem accessorium, et sic pluries eadem Pœnitentia respondit. Vel respiciunt onera temporalia erga privatos, et tunc pontifex nec potuit nec voluit

sancire spoliationem jurium, quæ tertiis competere poterant: et sic oraliter respondisse fertur Pius VII; — 4. advertendum est, hanc Pontificis convalidationem eos qui jam ea bona usurparunt, non liberasse ab ecclesiastica censura. Unde adhuc erant absolvendi; attamen Leo XII Bulla *Gravissimæ* pro Regno Pedemontano omnes sive laicos, sive Ecclesiasticos absolvit a quibuscumque censuris et poenis, atque etiam ab irregularitate exinde forsitan ab Ecclesiasticis viris incursa hac de causa.

g. Tota quæstio est de bonis, quæ tempore initarum Conventionum erant adhuc penes gubernium, et post illas fuerunt alienata; dubitatur an ea fideles potuerint licite et valide emere, cum *Concordata supradicta non sanent nisi venditiones jam tunc consummatas?* Sunt qui negant attento sensu obvio verborum, quia in illis Conventionibus semper agitur de iis qui ea bona jam acquisierunt. Attamen hodie alii certant pro validitate; et certo nimis clara sunt verba Pii VII in suo Brevis 20 oct. 1821 ad episcopum Pictaviensem, ubi respondit hac de re interrogatus: *Omnem dubitationem tollunt nostra quæ pluribus de eo argumento consultationibus dedimus responsa: declaratum enim fuit haud semel ut ex iis bonis quæ a gubernio quod tunc dominabatur occupata fuerunt ante memoratam conventionem atque post eam sint vendita, ad legum præscripta, quæ per id temporis obtinuerunt, possint emptores eadem tamquam propria et in suum jus ac potestatem translata retinere, ac de iis libere disponere. Hortantur vero iidem ac vehementer rogantur ut pro ea pietate ac religione, qua catholicum hominem flagrare decet, pia onera si quæ bonis illis inhærent, implere non negligant.* Nil sane expressius, illam cessionem S. Pontificis respexisse etiam bona quæ a gubernio antea fuerunt occupata, licet nondum alienata, adeo ut potuerit et possit gubernium ea retinere vel privatis vendere, concludunt Logerot, Bouvier et Lyonnet. Unde si quando de his bonis fiat ad S. Sedem recursus, id est potius vel ad majorem timoratorum cautelam, vel ad sanandum si quid in iis occupationibus desit, vel ut novis surgentibus difficultatibus in ministrorum dotatione, in cultus restauratione, etc., fiat finis. — Quod maxime valet pro Regno Pedemontano, ex Bulla *Gravissimæ*, ubi omnia confirmata, ordinata ac definita fuerunt quæ materiam hanc spectant: *Præterea quoque* (ait Pontifex) *omissiones tum missarum tum aliorum piorum operum quibus obnoxia erant ecclesiastica bona sive ab Oeconomatu sive a publico Erario administrata ac retenta, sive ab alterutro tanquam ab omni onere libera et immunita jam dimissa vel dimittenda apostolicæ potestatis plenitudine remittimus et condonamus, suppletentes hujusmodi defectus de thesauro Ecclesiae. Ut vero in posterum aliquo*

pacto hisce missarum oneribus satisfiat, propositum biscentarum Cappellaniarum erectionem et designatam earundem Cappellaniarum divisionem quarum quælibet annuo ter centum librarum redditu et quinquaginta missarum onere consistat, probamus et commendamus. Earundem vero Cappellaniarum numerus augetur his adhibitis modis quæ indicantur; atque singulæ ex Cappellantiæ pauperibus ad sacros Ordines promovendis clericis ab episcopis libere conferendæ erunt, etc.

795. Breviaria, Missalia, Horæ Diurnæ. — NOVARIEN. Emin. et Reverend. Domine Observantissime.

a. Sacrorum Rituum Congregationi supplex exhibitus fuit Libellus pro parte Sacerdotis Joseph De Vecchi Cæremoniarum istius Cathedralis Novariensis et Rectoris Kalendarii Diœcesis, qui advertens ab anno 1788 ad hanc usque diem Breviaria, Horas Diurnas, Missalia, Officia parva Beatæ Mariæ Virginis, Officia Hebdomadæ majoris quæ denuo prælo mandantur, non continere Ordinarium attestations, queis declaratur, hæc exemplaria concordare cum his, quæ hic Romæ sunt impressa ad tramites Bullarum sancti Pii V, Clementis VIII et Urbani VIII, quæ in fronte Breviarum Romani reperiuntur, postulabat declarari, utrum etiam nunc servari debeant recensitæ Constitutiones Pontificiæ. Et an transgressores pœnas inibi inflictas incurrant, præsertim ex eo, quod in præsentiarum nullus supersit dubitandi locus, quin emendata Exemplaria præ oculis in cusionem habeantur, eo vel magis, quod maxime torquerent conscientiam tum eorum, qui lucrum ex venditione librorum liturgicorum percipiunt; tum Ecclesiasticorum, qui illis uti debent, quum nullibi reperiantur hisce attestationsibus muniti: proptereaque cupiebat demum concedi, ut sine ulla dubitatione quis horum librorum usum sibi permittere valeret.

Sacra vero Congregatio in ordinario Coetu ad Vaticanum die inferius posita coadunata, audita relatione ab infrascripto Secretario facta, omnibus mature perpensis accurateque consideratis, Eminentiam Vestram scribendum esse censuit ac declarari: Pontificias Constitutiones in suo robore permanere; et ab usum non esse tolerandum. Hæc ejusdem sacræ Congregationis mandata, lubentissimo animo dum exequor, Eminentiam Vestram manus humillime deosculor. Romæ 7 apr. 1852. — Eminent. Morozzo Episcopo Novariensi.

Decretum Generale... Hujusmodi declarationi minime acquiescentes qui primitus supplicarunt, et probe quum intelligant contra legem latam non esse aliquo conatu pugnandum; iterum tamen institerunt, quo traderetur modus et forma quoad usum eorumdem Librorum, quin inflictas pœnas ulla ratione quis in se convertat. Hisce precibus similiter ut supra relatis in altera Ordinaria Congregatione ad Vaticanum

pariter sub die 16 martii 1853 coacta Eminentissimi Patres Sacris Ritibus tuendis præpositi satius duxerunt super re judicium differre. — Coadunata demum apud Vaticanas Aedes juxta morem eadem SS. Rituum Ordinaria Congregatio, in eaque jam tertio audita relatione a me infrascripto Secretario facta, omnibus accurate libratis, rescribendum et decernendum censuit: *Detur Generale Decretum juxta Mentem.* Mens est, ut Ordinarii locorum pro suo munere invigilent ut denuo non cudantur supradicti Liturgici libri sine attestations a Pontificiis Constitutionibus præscripta, et quoad illos qui hujusmodi attestations destituuntur et ab anno præsertim 1788 ac deinceps cusi fuere, aliquod Exemplar ex supradictis examini probatæ personæ ecclesiasticæ subjiciant, quæ illud conferat cum iis, qui in urbe juxta morem sunt impressi (exceptis tum Breviario anno 1828 typis Contedini ac Missali anno 1825 prælo de Romanis cusi, in quibus nonnulla menda irrepererunt), acceptaque fideli relatione Revisoris, quando illud adamussim concordare cum prædictis inveniantur suo Clero declarent ipsi Ordinarii Breviaria, Missalia, etc., illius impressionis perfecta esse, adeo ut illis licite et sine ulla dubitatione uti quis valeat. *Atque ita declaravit et servari mandavit,* die 26 apr. 1854 (Gardell. n. 4581 et 4544).

« En France, par un abus immémorial, les fidèles ont des traductions en langue vulgaire non-seulement de la Sainte Écriture et spécialement du Nouveau Testament, mais ils ont encore les Messes et l'Office entier en latin et en français, même l'Ordinaire de la Messe; on ne se préoccupe guère, avant d'imprimer ces livres, de se munir de l'approbation épiscopale, et aujourd'hui il n'y a peut-être pas en France un Rituel romain, ou une Bible, qui soit revêtu de l'approbation canonique exigée par le Concile de Trente. On demande, les choses étant ainsi, ce qu'il faut tolérer en cela, et ce qu'il faut réformer? » S. R. C. *respondit* 1851, spectare ad Episcopum (ut nempe provideat juxta Ecclesiæ mentem. *Armonia*, n. 72 et 86, anno 1851).

e. In Brixisiensi 27 febr. 1847 quæsitum fuit: 1. an Breviariis Missalibus, etc., memoratis in Decreto an. 1854, debita attestations destitutis, uti quis possit sine peccato et incurrendæ excommunicationis periculo? 2. in casu negativo an excusentur saltem ii de Clero, qui iis libris utuntur, quia approbatis conformes eos arbitrentur, vel quia communiter adhibentur quocumque secluso metu: 3. an idem dicendum de Missalibus *de requiem*? — Responsum fuit: *Episcopo Brixienti, ut ad tramites Decreti exarati* 26 apr. 1854 omnino provideat.

798. Canonicus. — a. Canonicus episcopus titularis absteineat a celebratione missarum et vesperarum de turno et subroget alium. In solemnioribus festis vero de licentia Ordinarii celebrans uti debet fal-

distorio et indumentis pontificalibus. Est thurificandus post canonicos throno assistentes; pacem recipit primus a ministro parato qui illam choro distribuit. Præcedit omnes etiam in canonicatu antiquiores et dignitates, idque ubique et in choro et extra. S. R. C. 10 apr. 1728; 10 feb. 1735; 1 dec. 1657.

Episcopus suffraganeus titularis et simul canonicus tenetur interesse choro in habitu episcopali, non vero canonicali, eodemque habitu ingreditur Capitulum. S. R. C. 24 nov. 1705.

b. An teneantur Canonici Cappam deponere tam intra quam extra Cathedralē, dum Verbum Dei prædicant, vel dum Officium Sacerdotis assistentis in Missa novi celebrantis, aliasque quascumque functiones exercent? — R. Negative in propria Ecclesia, etiam in concionibus aliisque functionibus, excepta Sacramentorum administratione, in qua utendum superpelliceo et stola. Affirmative extra propriam Ecclesiam. Ita pluries S. C. C., et 17 sept. 1822, confirmante Pio VII.

Canonici Cathedralis concionaturus in actu recipiendi benedictionem ab episcopo non tenetur genuflectere, sed tantum se profunde inclinare. S. R. C. 5 aug. 1737.

Dignitatibus et Canonici Cathedralis Ecclesiæ convenit distinctio tum quoad qualitatem paramentorum, tum quoad locum se parandi pro Missis respectu sacerdotum inferioris ordinis. S. R. C. 20 mart. 1706.

Decret. generale 31 maii 1817: *Dignitatibus et Canonici etiam si gaudeant indulto deferendi cappam et rocchetto tam in propria quam in alienis ecclesiis; huiusmodi tamen aliorumque canonicatum insignium usum extra propriam ecclesiam licitum esse duntaxat, quando capitulariter incedunt, vel assistunt et peragunt sacras functiones; non autem si intersint ut singuli, nisi speciale privilegium nedum collegium comprehendat, verum etiam singulariter et distincte ad personas extendatur* (Rocchetto est vestis episcopalis ex privilegio concessa inferioribus ecclesiasticis; non benedicuntur, sicuti nec cappa; est vel a gallico *rochet*, vel a græca voce quæ vestiarium significat).

An toleranda sit consuetudo Canonice aliorumque in choro præsentium nunquam cooperiendi caput dum divina Officia peragunt? S. R. C. 16 apr. 1861 respondit: *Affirmative ab iis qui sacris paramentis non sunt induti.*

c. An Canonicus assistens Choro, sed non decantans Canonicas preces, peccet mortaliter et teneatur restituere fructus omissioni respondentem? *Canonicum in causa juxta alia decreta obligationi non satisfacere*: 22 maii 1841, S. R. C.

Si justa causa intercedat, possunt Canonici extra Chorum, in aliqua Cappella vel alio loco honesto, in ipsa Ecclesia, Officia celebrare S. C. C. 18 nov. 1643.

d. Aliud est psallere in Choro, aliud canere alta voce; ad postremum sunt Canonici hortandi, non cogendi ab Episcopo; ad primum tenentur. S. R. C. 5 nov. 1602.

An ferendus sit usus in Archidiocesi Senensi existens omittendi in Choro partes illas tum divini officii tum missæ, quas organi sonus supplet, respondit 22 jul. 1848: *Submissa voce dicenda quæ omittuntur ob sonitum organi; quando non pulsatur, integre esse cantanda.*

e. Valet statutum seu consuetudo, quod noviter receptus canonicus aliquid solvat pro planetis et aliis suppellectibus sacris Sacristiæ; est in cultus divini favorem. Item quod noviter provisu antequam participet de massa communi per aliquod temporis gratis inserviat ecclesiæ. Ita Monacelli ex S. C. C. — Non tamen tenet consuetudo, quod canonici sive alii presbyteri de ecclesia prandium habere debeant. S. C. Episcoporum 17 mart. 1692. Esset contra Tridentinum, sess. 24. c. xiv; et Bulla *Durum nimis* S. Pii V.

f. Canonici causa pestis absentibus debentur quotidianæ distributiones, si pestis grassetur et illi Canonici soliti sint inservire. At quando dicatur pestis grassari (in dubio) iudicio episcopi relinquitur. S. C. C. 9 nov. 1630.

g. An Canonici Ecclesiæ Cathedralis assistentibus episcopo pontificalia exercenti vel in suo palatio vel in aliis ecclesiis suæ diocesis debeantur anniversariorum emolumenta, quæ ex voluntate fundatorum distribui consueverunt solum inter præsentem; et quatenus negative, an sit consulendum Sanctissimo pro concessione Indulti ex gratia in casu? R. 6 feb. 1754 S. C. C.: *ad utrumque negative.*

h. Absens a Choro lucratur etiam distributiones, si senio confectus (S. C. C. penes Fagnanum); si cæcus (S. C. C. 29 jan. 1661); non vero si surdus (12 martii 1619).

i. Necessaria non est *licentia Episcopi*, ut trium mensium spatio a Choro abesse possint Canonici, si in Diocesi maneant; secus si extra Diocesim. Sed Episcopus non debet licentiam absque causa negare. S. C. C. 9 maii 1626.

Ad constituendam absentiam trium mensium necesse non est, ut dies sint *continui*, sed sufficit ut sint *interpolati*. S. C. C. 10 maii 1575.

Tres menses vacationis permissi incidere non debent in Natale Domini, in Pascha, vel in similes magnas solemnitates earumque Octavas, scilicet Natalis Domini, Resurrectionis, Pentecostes et Corporis Christi: neque in Adventu aut Quadragesima. Neque ultra tertiam partem Capituli abesse possunt. S. C. C. 12 julii 1631.

j. An præcedentia debeat Capitulo Cathedralis assistenti episcopo in aliqua Ecclesia Collegiata suæ Diocesis, quando episcopus intervenit solemniter divinis; aut Capitulo et Clero ejusdem Ecclesiæ Collegiata? S. R. C. 27 mart. 1659 respondit: *Præcedentiam deberi in casu proposito Capitulo Cathedralis supra Capitulum, Clerum et quoscunque alios sacerdotes Ecclesiarum inferiorum.*

Capitulum Cathedralis Regiens. supplicavit declarari ipsi soli competere in processionibus incedere cum Vestibus Sacris (planeta, pluviali, etc.), et non aliis Ecclesiarum Collegiatarum. S. R. C. 20 apr. 1644 respondit: *Soli Capitulo Cathedralis licere incedere cum vestibus sacris.*

An liceat Canonicis Collegiatarum, parochis et presbyteris simplicibus incedere paratis in processionibus (præsertim in solemnitate Corporis Christi) cum pluvialibus et casulis, ut solent Canonici Cathedralis? S. R. C. 4 mart. 1686 respondit: *In concursu cum Cathedrali non licere.*

Canonici Cathedralis sunt membra, quæ simul cum episcopo tanquam capite constituunt unum corpus (c. *Novit, de his quæ sunt a Præl. etc.*); quemadmodum enim membra recipiunt influxum a capite, ita ipsa inserviunt in ejus functionibus; et ideo etiam canonici uti membra debent in propriis functionibus inservire Episcopo, qui non debet ab extraneis extra proprium corpus emendicare servitium; sed a propriis membris debet recipere gloriam et splendorem. Ita declaravit S. R. C. in *Calaguritana* 1 jul. 1601; in *Bononiensi* 20 apr. 1602; in *Brundusina* 15 jul. 1617, etc. V. Pignatelli, *Consultationum Canonicarum*, t. V; consult. 85. — Ferraris, *Bibliotheca Canonica*, etc., vº Canonici Assistentia.

Canonici Ecclesiæ Cathedralis præcedunt Canonicos Collegiatae, etiam intra eandem Collegiatam, non obstante consuetudine. S. R. C. 19 aug. 1619.

Canonici Cathedralis interessentes concionibus, præsertim quadragesimæ, debent esse induti habitu canonicali, dum sedent in propriis stallis. S. R. C. 31 martii 1705.

k. Licet Episcopo Canonicos Cathedralis compellere, ut sibi inservant quoties in cathedrali, vel in civitate et suburbii pontificale munus exerceat; modo tamen si sit extra Cathedralium Ecclesiam, hæc non fraudetur debito cultu et servitio. Accedens vero ad Ecclesias, in quibus aliæ sunt dignitates et canonici, sciat Episcopus canonicos Cathedralis omnino præcedere canonicos et dignitates Collegiatae. Ita S. R. C. : quod decretum confirmatum fuit a Clemente VIII, 13 junii 1592.

Canonici prædicti tenentur capitulariter assistere Episcopo Ordinationes peragenti solemniter in cantu inter divina Officia. Si vero fiant

privatim, tres tantum inserviant. S. R. C. 7 dec. 1658. — Item tenentur assistere Episcopo concionati pontificaliter cum pluviali et mitra et baculo. S. R. C. 5 dec. 1701. — Non possunt cogi ad inserviendum Episcopo in missis privatis, si non sit consuetudo. V. *Gardellini*, n. 1727. — Renuentes, quando tenentur, sunt plectendi aliis poenis, ultra amissionem distributionum. *Gardellini*, n. 1447.

Quando Episcopus ad Cathedralium pontificaliter accedit, aspersorium a prima Capituli dignitate est porrigendum cum osculo aspersorii et manus. Sed si accedit ad aliam Ecclesiam, assistente Cathedrali Capitulo, aspersorium est dandum a dignitate seu superiore illius Ecclesiæ. S. R. C. 23 mart. 1592, confirmante Clemente VIII.

An pileolo uti possint Canonici assistentes episcopo in functionibus ecclesiasticis tam in altari, quam in cathedra episcopali? *Negative ad primam partem; affirmative quoad secundam, dummodo non ministrent.* S. R. C. 20 apr. 1822.

1. An pileolum retinere possint in choro et solio assistentes, dum descendunt ad circulum ad *Gloria, Credo, Sanctus, Agnus Dei*?
2. An canonici utcumque episcopo ministrantes in sacris functionibus, debeant semper id præstare, capite detecto et absque pileolo? 3. An iidem canonici episcopo ministrantes, dum sacrum peragunt, saltem possint retinere pileolum usque ad consecrationem, illudque resumere sumptione peracta? *Ad 1, negative in omnibus; ad 2, semper sine pileolo; ad 3, in sacris functionibus nunquam pileolo uti posse;* S. R. C. 14 jun. 1845.

l. Q. 1. An indulgentia sit jubilatio canonicis et beneficiatis qui spatio 40 annorum Ecclesiis inservierunt, licet dicto temporis spatio cum debitis licentiis et indulgentiis abfuerint ab Ecclesiis, vel ex causa infirmitatis vel ex causa studiorum, vel pro suæ Ecclesiæ servitio vel ratione munerum pro quibus obtinuerunt indulta absendi pro diebus et horis vel indulta simpliciter et absolute absendi ab Ecclesia, durante officio ipsis commisso? — 2. an indulgentia sit jubilatio illis qui inservierunt spatio annorum 40, sed partim in una Ecclesia, partim in alia, aut tanquam Canonici in ambabus, aut tanquam beneficiati in una et canonici in alia, Necnon: illis qui in una et eadem Ecclesia per totum tempus inservierunt, sed partim tanquam beneficiati, partim tanquam canonici, vel partim tanquam coadjutores et partim tanquam principales et titulares (*intellige de beneficiatis residentiariis*); — 3. an indulgentia sit jubilatio illis qui inservierunt spatio annorum 40, non obstante parvo numero aliorum qui remanent addicti Ecclesiæ servitio; et quis sit parvus numerus inservientium in casu, et ad effectum de quo agitur? — 4. an non obstante jubilatiōis indulto, jubilatus cogi possit ad inserviendum si divinus cultus detrimentum

patiatur? — 5. an, non obstante jubilationis indulto, jubilatus teneatur ad residendum, licet non teneatur ad interessendum?

S. C. C. dec. 1718 respondit: Ad 1, affirmative quoad absentes causa infirmitatis cum debitis licentiis et indultis, vel pro Ecclesie servitio vel cum indultis absendi pro diebus et horis. Negative autem quoad absentes ex causa studiorum et quoad habentes indulta absendi absolute, durante officio. — Ad 2, negative ad primam partem; affirmative ad secundam. — Ad 3, dabitur resolutio in casibus particularibus. — Ad 4, affirmative. — Ad 5, negative juxta Decreta.

Q. 2. An debeatur jubilato portio emolumentorum provenientium ex anniversariis fixis? 2. an debeatur portio emolumentorum provenientium ex funeralibus, et anniversariis incertis et extraordinariis? 3. etiam in casu quo a testatore dispositum reperiatur nihil lucrari debere omnes qui non sunt praesentes? 4. an dictus canonicus teneatur interesse capitulis et congregationibus quae habentur pro tractandis negotiis Ecclesiae et capituli? — S. C. C. 10 jun. et 30 sept. 1684 respondit ad 1, affirmative; ad 2, 3 et 4 negative. (Notandum cum Scarfantonio: indultum jubilationis obtentum a canonico coadjuto, non suffragatur coadjutori, cum iste alia ratione teneatur choro et aliis functionibus interesse. It. vid. Benedictus XIV, Notificatione CVII, n. 64; et De Syn. Dioc., l. VIII. — Bouix, De Capitulo. — Ferraris, Bibliotheca, etc., v^o Canonici et Anniversaria. — *Analecta juris pontificii*, an. 1857.)

S. C. C. in Novariensi 29 nov. 1681 et in Perusina 17 jul. 1688 declaravit canonico jubilato deberi etiam quae proveniunt ex emolumentis processionum et anniversariorum et aliorum, dummodo testatorum voluntas non obstet.

Post continuum et laudabile servitium annorum 40 in Ecclesia Metropolitana Senensi Fabius Ballatus consuetum jubilationis indultum obtinuit, et jam septem anni elapsi sunt ex quo fruitur praedicto indulto; cumque idem modo obtinuerit Dignitatem Decanatus in eadem Ecclesia, et supplicaverit huic sacrae Congregationi pro continuatione praedicti indulti jubilationis, scriptum fuit Archiepiscopo pro informatione et voto. Archiepiscopus fuit in sensu quod erat annuendum petitis et eo fortius, quia Oratoris merita et praestitum antecedenter continuum et laudabile servitium plene suadent ipsum, quandiu poterit, non defuturum officio suo, in solemnioribus in quibus Decani praesentia maxime desideratur.

Super hoc articulo adest resolutio hujus S. C. 22 nov. 1691 in Fulginat.: Joann. Bapt. De Justis attento servitio 40 annorum et ultra uti Canonicus et decanus Eccl. Cathedralis praestito, jubila-

tionem obtinuit, nuper autem collato sibi a Sanctissimo Prioratu ejusdem Cathedralis, supplicat vel sibi novam jubilationem concedi, vel potius declarari eandem sibi prodesse jubilationem respectu prioratus. Audita relatione Episcopi Fulginat. et attento quadragenario exercitio et ultra laudabiliter et continuo praestito in eadem Cathedrali, censuit oratorem nova jubilatione non indigere, sed jam obtentam sub die 18 dec. 1688 eidem suffragari, etiam respectu Prioratus, de quo fuit nuper provisus, in omnibus et per omnia servata forma ejusdem indulti. Quam resolutionem laudat et sequitur modernus Scarfantonius in animadversionibus ad Cecoperii, t. I, l. II, tit. 6, n. 20.

His positus dignabuntur EE. VV. decernere: An indultum jubilationis concessum Fabio Ballato olim canonico Ecclesiae Metropolitanae Senensis eidem suffragetur post obtentam in eadem Ecclesia dignitatem Decanatus in casu, etc. Respondit S. C. C. 16 martii 1726: Affirmative, dummodo in solemnioribus inserviat.

797. Cantus. — a. An Cappellani de Massa debeant possidere cantum firmum, ita ut eligi non debeant, neque possint imperiti hujusmodi cantus? — Affirmative, et in posterum examinentur a deputandis per Ordinarium.

An sit facienda reformatio Cappellanorum nunc existentium, qui carent peritia cantus firmi? R. Lectum: S. R. C. 15 dec. 1660 in Januen.

b. An conveniat inter Missarum solemnias canere Laudes idiomate sermone compositas? S. R. C. respondit: Non convenire, imo omnino prohiberi mandavit; 21 martii 1639.

c. An conveniat cantare aliquas cantiones vulgari sermone, non tamen profanas, in festivitate SS. Sacramenti? S. R. C. respondit: Non convenire; 21 martii anno 1609.

An in benedictione populo impertienda cum Augustissimo Sacramento permitti possit cantus alicujus versiculi, vernacula lingua concepti, ante vel post benedictionem? S. R. C. respondit: Permitti posse post benedictionem; 3 augusti anno 1839 (et talis revera est ferme ubique usus, ut nempe post benedictionem, nondum reposito Sacramento, canatur: *Je vous adore*. Romae et alibi recitantur laudes, *Dieu soit béni*, etc. Pro hisce autem laudibus a Pio Papa IX conceditur indulgentia unius anni pro qualibet vice, et plenaria una vice in mense).

d. An ad verba Invitatorii *Venite adoremus et procidamus ante Deum*, ac verba Symboli *Et incarnatus est*, et alia similia genuflexionem requirentia, sit genuflectendum etiam a cantoribus ad ambonem aut Chorum legentibus dum ea proferuntur actualiter, et alii genuflectunt,

vel post finitum versum qui ab ipsis cantatur, et aliorum tunc non cantantium levationem? *Serventur Rubricæ Missalis, Breviarii et Cæremonialis Episcoporum, sic tamen, ut quando mora genuflexionis est brevis, hæc fiat dum verba quæ cantantur genuflexionem exquirunt. Quando autem mora est longa, ne plurium vocum unisona modulatio inflectatur, genuflexio peragatur sub finem verborum.* S. R. C. 8 martii 1758.

e. Cantores non possunt in Choro incipere Introitum Missæ priusquam Sacerdos celebraturus ad Altare pervenerit. S. R. C. 14 apr. 1755.

798. Cappellanus. — a. Si capitale pro Missis otiosum et infructiferum remaneat absque culpa Ecclesiæ vel Cappellani: puta, si capitale in censu consisteret (qui fuit restitutus), donec capitale fuerit versum in bona frugifera, Ecclesia vel Cappellanus non tenebitur ad Missas. Item, pereunte capitali Cappellaniæ, cessare quoque debet Missæ celebrandæ obligatio. S. C. C. 7 jan. 1687.

b. Cappellanus non tenetur per seipsum celebrare, nisi id cautum sit in fundatione. Non tenetur, si in fundatione dicatur tantum: *Ut Missæ celebrentur ab eo Cappellano qui fuerit electus, vel hæres teneatur eligere Cappellanum, qui in qualibet hebdomada celebret Missas quatuor.* Ita S. C. C. jan. 1669; 18 martii 1684.

c. Ratione honestatis, et causa devotionis Cappellanus qui tenetur per se quotidie celebrare, potest semel in hebdomada per alium celebrare. S. C. C. 10 martii 1625. — Quoties autem hic possit in anno a celebratione abstinere, quin teneatur per alium celebrare, S. C. C. distulit resolutionem (unde consulendi probati Auctores). S. C. C. 18 sept. 1685. — Sed quid si Cappellanus onus habeat celebrandi quotidie, et si non celebret, solvat duos julios pro Missa non celebrata, poterit ex supradictis causis aliquando vacare? *Non posse*: S. C. C. respondit, 17 sept. 1665.

799. Color Paramentorum¹. — « C'est la couleur principale du fond de l'étoffe qui détermine la couleur de l'ornement, et non celle des broderies, des dessins, des fleurs et autres embellissements dont le nombre, quel qu'il soit, ne saurait produire une différence essentielle. Ainsi, par exemple, une chasuble dont le fond blanc est richement orné de rouge ne pourra servir que comme ornement de la première de ces couleurs, et jamais de la seconde. Lorsque le fond même d'un ornement est formé de couleurs variées, il faut le regarder comme étant de la couleur qui domine; et, si les couleurs sont également partagées, on ne pourra en tolérer l'usage que dans les églises

¹ V. *L'Amico Cattolico*, Milano, 1845, vol. VIII et seqq., art. Del Simbolismo dei colori nei monumenti cristiani e nei riti della Chiesa.

pauvres où l'on a peine à faire face aux dépenses nécessaires pour le mobilier, surtout pour les objets nécessaires au Saint Sacrifice. » — (Post colorum diversitatem introductam Rubricistæ putant, extra casum necessitatis non licere uti veste in Sacratio, quæ participet de singulis coloribus ita, ut in neutro illorum determinationem sumere particularem possit. Ast si unus ex ipsis prævaleat cæteris, vestis reputanda est coloris qui prævalet, et tunc ut talis adhibenda.)

« Si les vêpres ne sont pas tout entières du même office, on prendra la couleur en rapport avec l'office dont on dit le capitule. Si l'office et la messe ne sont pas de la même fête, le parement de l'autel aura la couleur conforme à l'office, et les ornements du prêtre seront conformes à la messe. Ces différences se rencontrent ordinairement à la 3^e férie des Rogations, dans les Vigiles et dans les Octaves. Pour la messe solennelle, il convient que le dais de l'autel soit de la même couleur que les ornements du prêtre

« On demande si le tissu d'or peut servir pour toutes les autres couleurs? — Quartii répond affirmativement, et dit que l'or a une clarté qui le fait ressembler au blanc, et un feu qui le rapproche du rouge. Il en conclut que l'or peut remplacer toutes les autres couleurs, excepté le violet et le noir¹. » Intelligit paramenta aurea; non vero paramenta coloris tantum aurei, seu coloris flavi quæ non sufficiunt: hinc ad quæsit.: *An sacra paramenta coloris aurei inservire possint pro coloribus albo, viridi et rubro?* S. R. C. 29 mart. 1851 respondit *negative*.

An liceat ubique terrarum in fimbriis et manicis Albarum et aliarum vestium sub velo transparenti fondum rubrum mittere; vel an sit privilegium Italiæ, Hispaniæ, etc.? R. *negative*. 17 aug. 1835. S. R. C.

An licitum sit ad celebrandam Missam ornamentis uti, quorum textura vitrea est mixta auro vel argento? — *Negative*; 11 sept. 1847, S. R. C.

Stola pro administranda SS. Eucharistia populo extra Missam, debet esse coloris Officio diei convenientis ex Rituali. S. R. C. martii 1836. — Eaque jam erat fere ubique praxis, ait Catalani, si Mediolanensem excipias Ecclesiam, in qua ex D. Carolo Sacerdos utebatur Stola alba si ritus romanus: rubra vero, si ritus ambrosianus.

Stola et Pluviale pro administrando Viatico et benedictione SS. Sacramenti in Ecclesia Romani ritus sint albi coloris ex R. Rituali.

1. An paramenta coloris flavi valeant pro quocumque colore, nigro excepto? 2. num paramenta confecta ex serico et aliis coloribus, flori-

¹ V. Dielich, *Dizionario liturgico*. — P. Vincentius a Massa, *Institutiones liturgicæ*. — Morozzo, *Delle sacre cerimonie*. — Romsée, *Opera liturgica*, etc., etc.

busque intertexta, ita ut vix dignoscatur color primarius et prædominans, usurpari valeant mixtim saltem pro albo, rubro et viridi? 3. num Planetæ, Stolæ et manipula possint confici ex tela linea vel gossypio vulgo *percale*, coloribus præcipuis tincta aut depicta? S. R. C. 25 sept. 1858 respondit: *ad 1 negative; ad 2 negative; ad 3 serventur Rubricæ et usus omnium Ecclesiarum, quæ hujusmodi Casulas non admittunt.*

In Missis votivis B. V. adhibendus color albus. S. R. C. 31 aug. 1859.

Si ob Ecclesiæ paupertatem paramenta distincta haberi nequeant, recurrendum Episcopo pro facultate utendi planetis plurium colorum. S. R. C. 23 maii 1846.

800. Confraternitas. — *a.* In erectione confraternitatum vel novarum Ecclesiarum debet semper apponi clausula: *Sine præjudicio jurium Parochialium*; quia jura Parochi illæsa servanda sunt, et ideo non aliter, quam sub ista conditione societates hujusmodi, vel novæ Ecclesiæ erigendæ sunt. S. C. *Episcoporum, in Cajetana*; 12 dec. anno 1651.

b. Confraternitates in eorum Oratoriis possunt retinere sedem confessionalem, de licentia tamen Episcopi. *In Papien.* 9 martii 1711, S. C. C.

c. Ordinarius seu Episcopus potest per se ipsum, vel per suum delegatum intervenire et assistere congregationibus confraternitatum et electionibus officialium, modo non faciat novitates. S. C. C. *in Novariensi*; 16 apr. 1692.

d. 1. An liceat Confratribus celebrare seu canere facere Missas in festivitibus solemnioribus in eorum Ecclesia a Rectore seu Cappellano Confraternitatis, privative ad Parochum et absque ulla ejus dependentia? 2. an ibidem possint exponi facere Venerabile in singulis quartis Dominicis cujuslibet mensis et populo benedicere, absque licentia et dependentia dieti Parochi? — S. R. C. 9 martii 1711, respondit: *ad 1 affirmative; ad 2 licere de licentia Episcopi.*

e. Diversæ confraternitates ex speciali S. Sedis facultate ab Episcopis cum brevi formula fuerunt erectæ; nomina confratrum et consoriorum in particularibus registris inscribuntur, sed ad directorem archiconfraternitatis non mittuntur, nec administratores pro unaquaque fraternitate eliguntur. Hinc *quæritur* 1. an aliqua determinata formula necessaria sit sub pœna nullitatis? 2. an necesse sit sub eadem pœna, ut administratores eligantur? 3. an Episcopus designare possit directorem uniuscujusque confraternitatis sive jam existentis, sive ab ipso ex speciali Apostolica facultate erectæ? 4. an director ab Episcopo

sic designatus, eo ipso Rosaria cum applicatione Indulgentiarum, et Scapularia benedicere, ac imponere possit?

S. R. C. respondendum esse duxit: *Ad 1, negative, quia formula præscribitur tantum pro erectione sodalitatum a Regularibus peragenda. Ad 2, negative, quia administratorum electio erit tantum ad bonum sodalitatum regimen; minime vero ad validitatem erectionis necessaria. Ad 3, affirmative. Ad 4, negative, nisi in hujusmodi concessionibus facta sit mentio de facultate rectoribus pro tempore tradenda pro Rosariorum, Coronarum, seu Scapularium benedictione. Die 18 novembris 1842.*

801. Consecratio seu Dedicatio Ecclesiæ. — *a.* S. R. Congregationi proposita fuerunt sequentia dubia¹: — 1. an jejunium in Pontificali Romano præscriptum iis, a quibus consecratur Ecclesia, sitne strictæ obligationis, seu tantum de consilio? — 2. an sit locale tantum, an personale; seu locale, et personale simul? — 3. an si Ecclesia consecratur die feriali, si festum observandum in populo tali die cum obligatione in hujusmodi loco abstinendi ab operibus servilibus, et audiendi Sacrum? — 4. an in loco consecrandæ Ecclesiæ officium de communi Dicationis Ecclesiæ sit celebrandum a primis Vesperis die præcedenti recitandis inclusive, seu potius duntaxat inchoandum finita scilicet in Vesperis subsequentibus? — 5. an eo casu de feria, vel de festo occurrente Vesperæ, Matutinum, ac aliæ Horæ præcedentes Consecrationem Ecclesiæ recitandæ sint? — 6. si Officium a primis Vesperis die præcedente Consecrationem celebrandum sit de communi Dicationis Ecclesiæ, quæritur: an Pastor, aut alius Sacerdos ruri, deficientibus aliis Ecclesiæ, in ipsa Ecclesia consecranda summo mane celebrans pro populi commoditate die Consecrationis peragenda Missam de Consecratione Ecclesiæ celebrare valeat et teneatur? — 7. Si nec valeat nec teneatur, an Missam de festo alias occurrente, aut de Dominica, et quo ritu celebrari debeat?

Et S. eadem Congregatio, audito prius voto unius ex Apostolicarum Cæremoniarum Magistri typis vulgato, ad relationem Emin. et Rev. Domini Cardinalis Archinto Ponentis rescribendum censuit: *Ad 1, Jejunium in Pontificali Romano præscriptum esse strictæ obligationis pro Episcopo consecrante, et pro iis tantum, qui petunt sibi Ecclesiam consecrari; idemque jejunium indicendum esse die præcedente Consecrationi ad formam Rubricæ Pontificalis. Ad 2, negative quoad primam partem; affirmative quoad secundam. Ad 3, negative. Ad 4, negative quoad primam partem, affirmative quoad*

¹ De Ecclesiæ dedicatione ejusque significatione vid. Bellarminus, *De Ecclesia*. — Bona, *Rerum liturgicarum* 1. I, c. xxiv. — Catalani, *Pontif. Rom.* — D. Thomas, Gaume, etc.

secundam. Ad 5, *Vesperas, Matutinum, Laudes, et Horas consecrationem præcedentes recitandas esse vel de feria, vel de Sancto, prout descriptum fuerit in Calendario.* Ad 6, *negative juxta modum.* Et modus est, ut ubi nulla alia sit Ecclesia, vel Cappella, Parochus aut Sacerdos celebret post peractam Consecrationem; sin minus ea die se absteineat a Missæ celebratione, et populus audiat Sacrum ab Episcopo decantandum. Ad 7, *Missam non esse celebrandam de Dedicacione Ecclesiæ, sed de feria, vel de Sancto, prout descriptum fuerit in Calendario.* Et ita declaravit, ac servari mandavit. Die 19 julii 1780. Gardell. n. 1251.

b. Vigiliæ pro Dedicacione Ecclesiæ sunt faciendæ juxta Pontificale, id est celebrentur cum Matutino, Laudibus, Hymnis, Canticis de Comuni, cum simili Oratione de Comuni sine nomine expresso; cum non sint partes Officii. Officium Dedicacionis Ecclesiæ, non Altaris solum, inchoandum est, peracta consecratione, ab Hora Minori Tertia. S. R. C. 7 dec. 1844; et 14 junii 1845.

c. A Decretis omnino prohibetur in beatorum honorem Ecclesias, vel Altaria dicare. In *Vercellensi* S. R. C. 11 apr. 1840.

d. Officium Dedicacionis Ecclesiæ dirutæ non amplius celebrandum; 15 sept. 1815. Oratorium domesticum non debet benedici: in mense martii 1820, S. R. C.

802. Ecclesia. — *a.* Ecclesia consecrata, quæ militaribus stationibus et excubiis per biduum inservivit, an censenda profanata, et ideo reconcilianda? *Affirmative ad cautelam:* S. R. C. 27 febr. 1847.

Per celebrationem Missæ in Ecclesia polluta non potest dici ipsa Ecclesia reconciliata: 19 aug. 1634, S. R. C.

Ecclesia reconciliata ab Episcopo non habente jurisdictionem, dicitur bene reconciliata. S. R. C. 19 aug. 1634.

b. Si reparanda est Ecclesia, primo loco debent expendi reditus pro fabrica adsignati, antequam compellantur particulares: quod si Ecclesia reditus proprios pro fabrica non habeat, tenentur Rector et beneficiati pro rata reddituum. S. C. E. 14 januarii, anno 1605.

c. Nequit dormitorium haberi super Cappellam, in qua Missa celebratur; S. R. C. 11 maii 1641.

d. In sacello de jure patronatus possunt apponi memoriæ virorum illustrium illius familiæ; S. R. C. 2 mart. 1641.

Altaria juris patronatus sine dote, paramentis et aliis necessariis, statuto brevi tempore dotentur, ornenturque a patronis; alioquin jure suo priventur, aut demoliantur; S. R. C. 16 jan. anno 1604.

e. Quoad fenestram in ipsis parietibus Ecclesiæ, ex qua prospici

possit in Ecclesiam, indulgendum Patrono; Parocho licet. S. C. C. in *Urbinat.* 10 mart. anno 1665.

f. Si a sancta Sede indultum locale Altaris privilegiati concedatur, neque ulla facta sit mentio nec in supplici libello nec in rescripto de qualitate Altaris, sitne fixum vel portatile: an Altare censeri possit privilegiatum, etiamsi sit portatile? — *Resp.* S. C. C. *negative;* anno 1841.

g. An indulgentiam, quæ conceditur pro preregrinantibus ad aliquam insignem ecclesiam, consequi vleant incolæ oppidi ejusdem ecclesiæ? S. C. I. respondit *negative.*

An cesset indulgentia SS. Rosarii vel aliæ indulgentiæ, si nova ædificetur ecclesia fere in loco ubi vetus existebat. Quid si ædificetur in alio loco, cessante tunc indulgentiæ? S. C. I. 9 aug. 1845 respondit *ad 1, negative; ad 2, affirmative.*

803. Expositio Eucharistiæ. — *a.* An retineri possit pallium coloris rubri in Altari, in quo exponitur SS. Sacramentum, dominica Pentecostes, et duabus sequentibus feriis? *Obstant Decreta:* S. R. C. 19 dec. 1829.

b. Nequit illuminari Hostia a parte postica Ostensorii; S. R. C. 31 mart. anno 1821.

c. Toleranda consuetudo, si adsit, recitandi preces pro defunctis in expositione SS. Sacramenti: 16 decemb. 1828, S. R. C.

Si quandoque privata ex causa SS. Eucharistia exponenda videbitur, a tabernaculo nunquam extrahatur: sed Pixide velata in aperto ejusdem tabernaculi ostiolo cum assistentia alicujus Sacerdotis stola et superpelliceo induti, et cum sex saltem luminibus cereis collocetur. Quod idem in Ecclesiis Regularium servari mandamus. Ita S. C. *Episc. et Regular.* die 9 dec. 1820.

d. Super altare, in quo SS. Sacramentum expositum est, crux de more collocari debet, cum imagine Crucifixi apposta: 14 martii 1707, S. R. C. ¹.

Conveniens est, ut omnes præsentés, durante Officio, starent semper capite detecto et nunquam sederent. Quod si ob longitudinem Officii præstare non poterunt, non omitant saltem in signum reverentiæ detecto capite, existente SS. Sacramento super altari, divinis officiis assistere. *Cæremoniale Episc.*

Quando Eucharistiæ Sacramentum publice discoopertum exponitur, omnes ante illud transeuntes cujuscumque conditionis et ordinis, seu

¹ Cum autem hoc decretum non sit receptum, subdit Benedictus XIV: *Quælibet Ecclesia vel Diocesis suam retineat consuetudinem.* De expositione 40 horarum vid. inter ceteros *Manuale Decretorum.* Romæ, c. xi.

ad illud accedentes seu ab illo recedentes, utroque genu flectere debent. *S. R. C. 16 aug. 1651.*

Sacerdos Missam celebraturus, ante Eucharistiam expositam transiens, illam flexis genibus apertoque capite adoret; caput tamen dum se erigit, cooperiat. *S. R. C. 24 jul. 1638.*

Missam in altari ubi est expositum publice SS. Sacramentum, non licet celebrare præsertim si in Ecclesia adsunt alia altaria, in quibus celebrari possit. *S. R. C. 19 aug. 1650.* At Missa cantatur pro eo exponendo. *S. R. C. 1671.*

1. An sacerdos possit vel debeat osculari stolam dum eam assumit ad deponendum e throno SS. Sacramentum pro benedictione imperianda, illudque reponendum in Ciborio post benedictionem ipsam? 2. An in Missa expositionis SS. Sacramenti pro oratione 40 horarum, velo cooperiendum sit Ostensorium cum SS. Sacramento postquam celebrans sumpsit Sanguinem, ut sic coopertum seu velatum permaneat super Mensa Altaris ad finem usque missæ? *S. R. C. in Bugell. 29 mart. 1851* respondit: ad 1, *servandam consuetudinem*; ad 2, *negative, seu super mensa remanere debet nullo opposito velo.*

Sanctorum Reliquiæ in altari, in quo et ipsum Sacramentum est expositum, non sunt collocandæ; *sept. 1741, S. R. C.* Hoc plures intelligunt de quacumque expositione publica, quando Sacramentum extrahitur ad populum benedicendum; et revera decretum generatim loquitur⁴. Alii tamen explicant potius de solemnitate tantum expositione ad aliquod tempus. In tota Novariensi Diœcesi ab immemorabili omnibus festis diebus exponitur venerabile sacramentum pro benedictione, et quidem in throno ut omnibus pateat et præscriptum est; porro in festis solemnibus Reliquiæ Sanctorum expositæ jam sunt.

e. Exposito SS. Sacramento, illa tantum omitti debent oscula, quæ specialiter Sacramentum expositum duntaxat respiciant; non illa quæ ad ritum Missæ solennis proprie pertinent. *S. R. C. 12 aug. 1854.*

Acolythi in vesperis coram SS. Sacramento accedentes ad altare, ut accipiant sua candelabra vel ea referant, debent unicum genu flectere. *S. R. C. 12 aug. 1854.*

f. Licet etiam ex praxi Ecclesiarum Urbis sacerdoti accipere Ostensorium per manus Diaconi istud ab altari acceptum porrigentis, ut po-

⁴ Instructio Clementis XI de expositione 40 horarum habet § 4: « Il ne faut point mettre sur l'autel de reliques des saints ni leurs statues (on ne veut pas exclure ici les anges adoreurs qui supportent des flambeaux); encore moins y posera-t-on des figures représentant les âmes du purgatoire; ce qui est défendu pour toutes les expositions particulières, même celles que l'on fait pour prier en faveur de ces âmes. » — V. Gavaleri, *Commenta;* et Gardellini, *Devota*, v, vi; in hac Instrukione.

pulo benedictio impertiatur; et post benedictionem Ostensorium remittere Diacono qui super altare deponet. *S. R. C. 12 aug. 1854.*

g. Missæ privatae diebus, qui juxta generales Rubricas Missas votivas privatas excludunt, dicantur de Festo, de quo factum est officium cum Commemoratione SS. Sacramenti post omnes alias commemoraciones de præcepto, etiam post illam ad libitum; sine *Credo*, nisi Missæ qualitas id postulet. *Rubrica.*

In Duplicibus 1 et 2 classis non est facienda in Missis privatis commemoratio de Sacramento. *S. R. C. 2 sept. 1741.* Nomine Festorum 1 et 2 classis non veniunt Dominicæ Adventus, nec quæ intercedunt a Dominica Septuagesima usque ad dominicam Passionis inclusive, et etiam Dominica in Albis: quæ Dominicæ cum non respuant commemoraciones currentes et de mandato, nec respuere debent illam SS. Sacramenti. In quibus ergo Dominicis fieri potest commemoratio Sacramenti; sicut etiam infra Octavam Epiphaniæ et in feria 4, 5, 6 et Sabbato infra Octavas Paschæ et Pentecostes; item feria 4 Cinerum, et 2, 3 et 4 majoris hebdomadæ. Non tamen in Dominica Palmarum et vigiliis Nativitatis Domini, ac Pentecostes, eo quod tales Missæ donatæ sint privilegio unicæ Orationis. *Manuale Decretor.*

h. In Missis votivis privatis SS. Sacramenti, quæ in diebus concessis, durante expositione 40 horarum, celebrantur, non dicatur neque *Gloria* neque *Credo*. In quibus Missis 1. oratio erit propria de Sacramento; 2. de officio diei currentis; 3. quæ aliunde dicenda foret secundo loco ratione temporis currentis in missa de officio. Videlicet ab octava Epiphaniæ ad Purificationem *Deus qui salutis*; a Purificatione ad feriam quartam Cinerum *A cunctis*; a 4. Cinerum ad Domin. Passionis exclusive si factum sit Officium de feria, erit etiam *A cunctis*; si vero de aliquo sancto, tunc tertia oratio erit de feria; et sic de cætero per annum, modo de præcepto non sit facienda alia Commemoratio, v. g., festi simplicis. Præfatio *de Nativitate*; in fine *Benedicamus Domino*; et Evangelium S. Joannis *In principio*. Color albus. *S. R. C. 4 apr. 1705 et Rubrica.*

In Missis privatis, quæ triduo orationis 40 horarum, sed præviæ expositionis celebrantur, an facienda commemoratio Sacramenti? Die 27 aug. 1856 expositum fuit: *S. R. C.* « In quibusdam ecclesiis occasione 40 Horarum suspenditur Oratio a vesperis usque ad unam vel duas horas post solis ortum sequentis diei, ne nocturno tempore scandala oriantur; quæritur utrum ab aurora usque ad Eucharistiæ expositionem in Missis dici possit Collecta de Sacramento; vel solum tempore expositionis, hoc est per unicum spatium quadraginta Horarum interruptum? » *R. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.* — Imo tunc (ex Pio Martinucci Cæremon. Pontificio) nondum